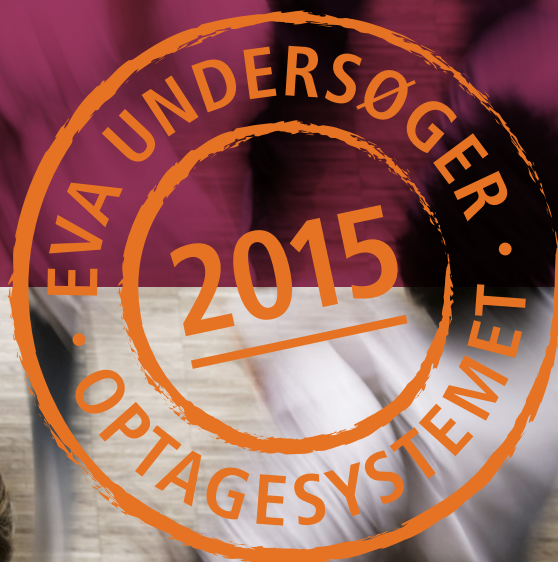

Optag til videregående uddannelser i Sverige og Norge

En oversigt over optagesystemer til videregående uddannelser i Sverige og Norge

3

DANMARKS
EVALUERINGSINSTITUT

Optag til videregående uddannelser i Sverige og Norge

En oversigt over optagesystemer til videregående
uddannelser i Sverige og Norge

2015

Optag til videregående uddannelser i Sverige og Norge

© 2015 Danmarks Evalueringsinstitut

Citat med kildeangivelse er tilladt

Publikationen er kun udgivet i elektronisk form
på: www.eva.dk

ISBN (www) 978-87-7958-812-7

Foto: POLFOTO

Indhold

1	Indledning	5
2	Optag til videregående uddannelser i Sverige	7
2.1	Adgang til videregående uddannelser	7
2.1.1	Generelle adgangskrav	7
2.1.2	Specifikke adgangskrav	8
2.1.3	Supplering	8
2.1.4	Vurdering af ansøgere	8
2.1.5	Fordeling af pladserne	9
2.1.6	Højskoleprøven	9
2.1.7	Ansøgningsprocedure	9
2.1.8	Tidslinje for efterårsoptaget:	10
3	Optag til videregående uddannelser i Norge	11
3.1	Adgang til videregående uddannelser	11
3.1.1	Generelle adgangskrav	11
3.1.2	De specifikke adgangskrav	12
3.1.3	Supplering	13
3.1.4	Vurdering af ansøgere	13
3.1.5	Ansøgningsprocedure	14
3.1.6	Tidslinje for efterårsoptaget:	14
4	Oversigt over optagesystemerne i Sverige, Norge og Danmark	17

1 Indledning

Det danske optagesystem til de videregående uddannelser indebærer, at en stor mængde ansøgere hvert år kan fordeles på uddannelser og institutioner i løbet af kort tid og efter forholdsvis gennemskuelige kriterier. Alligevel giver systemet og dets grundelementer ofte anledning til diskussion. Det gælder de forskellige karakterbonusordninger, det gælder sondringen mellem generelle og specifikke adgangskrav, og det gælder fordelingen i optaget af hhv. kvote 1- og kvote 2-ansøgere.

Karakterbonusordningerne indebærer, dels at ansøgere kan forhøje deres karaktergennemsnit fra den adgangsgivende eksamen, hvis de søger om optagelse inden for 2 år efter afslutning af en gymnasial ungdomsuddannelse, dels at dimittender, der har taget ekstra højniveaufag i forbindelse med en gymnasial ungdomsuddannelse, får forhøjet deres karaktergennemsnit (bonus A¹).

De specifikke adgangskrav skal bl.a. være med til at sikre et højt fagligt niveau ved uddannelsesstart og at skabe en større sammenhæng mellem det, eleverne lærer på de gymnasiale ungdomsuddannelser, og det, der kræves for at læse på en videregående uddannelse.

I 2013 havde 40 % af de videregående uddannelser flere ansøgere, end de havde pladser til. Hovedparten af optaget til disse uddannelser skete gennem kvote 1 og dermed på baggrund af karaktergennemsnittet fra den adgangsgivende eksamen. Der stor forskel i fordelingen af uddannelsespladser mellem kvote 1 og kvote 2 blandt forskellige institutionstyper. På universiteterne kommer langt størstedelen af optaget fra kvote 1, mens professionshøjskolerne og erhvervsakademierne typisk får mellem en tredjedel og halvdelen af optaget fra kvote 2, alt efter hvilken uddannelse det drejer sig om.

I denne rapport præsenterer vi en oversigt over optagesystemerne i Sverige og Norge. Rapporten har til formål at videreformidle international viden om optagepraksisser, der kan inspirere den nuværende optagepraksis i Danmark.

Rapporten indgår i en række af udgivelser, som EVA publicerer om optagesystemet til de videregående uddannelser i løbet af 2015.

¹ Bonus A er ikke længere en del af adgangsbekendtgørelserne for at forhindre, at bonussen bliver udnyttet af udenlandske studerende. Bonus A kan dog stadig betragtes som en del af optagesystemet, da den er tænkt som en del af dette, og da den har direkte indflydelse på ansøgernes mulighed for optagelse.

2 Optag til videregående uddannelser i Sverige

Sverige har et centralt koordineret system til at varetage tilmeldingen til videregående uddannelser. Tilmeldingen foregår via www.antagning.se, der er en del af det svenske Universitets- og högskolerådet. Det centrale og koordinerede tilmeldingssystem administrerer ansøgninger og optag til hovedparten af universitets- og højskoleuddannelserne på de videregående uddannelsesinstitutioner. Enkelte videregående uddannelsesinstitutioner administrerer selv ansøgning og optag. *Erhvervsakademiuddannelser (Kvalificerad Yrkesutbildning)* varetages af de enkelte uddannelsesinstitutioner (*yrkeshögskoler*). Når vi senere henviser til de videregående uddannelser, dækker det udelukkende over uddannelser på universitets- og højskoleniveau, der er en del af det koordinerede optagesystem.

Til efterårsoptaget i 2013 var der 134.000 ansøgere til de videregående uddannelser, og 59.000 blev optaget.²

2.1 Adgang til videregående uddannelser

Optagelse på en videregående uddannelse i Sverige forudsætter, at ansøgeren opfylder en række adgangskrav (*behörighetskrav*). Adgangskravene er opdelt i generelle adgangskrav (*grundläggande behörighet*) og specifikke adgangskrav (*särskild behörighet*). De generelle adgangskrav er fælles for alle videregående uddannelser, mens mange uddannelser ligeledes har specifikke adgangskrav, der varierer uddannelserne imellem. De generelle og specifikke adgangskrav er fastsat af Universitets- og högskolerådet.

2.1.1 Generelle adgangskrav

Der findes forskellige veje til at opfylde de generelle adgangskrav. En eksamen fra en gymnasial uddannelse er den mest almindelige vej, men der findes andre veje.

De generelle adgangskrav er opfyldt, hvis ansøgeren har:

- 1 **Studieforberedende eksamen på gymnasialt niveau** fra gymnasiet eller fra komvux (kommunal voksenuddannelse). Det gælder desuden, at ansøgeren skal have bestået kurser svarende til mindst 90 % af antallet af gymnasiepoint³, herunder skal kurser i svensk, matematik, engelsk på bestemte niveauer og *gymnasiearbetet* (større obligatorisk opgave) være bestået.
- 2 **Erhvervsfaglig eksamen på gymnasialt niveau** fra gymnasiet eller fra komvux (kommunal voksenuddannelse). Det gælder desuden, at ansøgeren skal have bestået kurser svarende til mindst 90 % af antallet af gymnasiepoint, herunder skal kurser i svensk, matematik, engelsk på bestemte niveauer, *gymnasiearbetet* samt 400 point i kurser, der er specifikke for det pågældende gymnasieprogram, være bestået.

² Tallene dækker over ansøgere uden en forudgående videregående uddannelse. Der var i 2013 279.000 ansøgere med en forudgående videregående uddannelse, og 183.000 af disse blev optaget.

³ Et fuldt program på et svensk gymnasium er fastsat til i alt 2.500 gymnasiepoint. Den svenske gymnasieuddannelse er ændret i 2011. Adgangskriterierne afspejler den nuværende organisering af gymnasieuddannelsen, og der eksisterer en række overgangsbestemmelser for ansøgere med ældre eksamensbeviser. Overgangsbestemmelserne er ikke medtaget i nærværende rapport.

- 3 **Bevis fra folkehøjskole** (*Folkhögskole*), der angiver, om ansøgeren har studeret i den tid, det kræves, på folkehøjskolen, og om ansøgeren har tilstrækkelige færdigheder i svensk, matematik, engelsk, naturkundskab, samfundskundskab og religionskundskab.
- 4 **Udenlandsk eksamen** på niveau med svensk gymnasial eksamen. Her ansøges om en forhåndsbedømmelse ved Universitets- og højskolerådet.
- 5 Ansøgere har mulighed for at få foretaget en **realkompetencevurdering**. Her kan man kompensere for manglende opfyldelse af de formelle adgangskrav, hvis man fx har opnået erhvervserfaring, udført frivilligt arbejde, haft udlandsophold eller bestået relevante kurser. Realkompetencevurderingen foretages af uddannelsesinstitutionen på baggrund af en individuel helhedsvurdering, der tager udgangspunkt i de kompetencer, der kræves for at opfylde de generelle adgangskrav.

2.1.2 Specifikke adgangskrav

Udover de generelle adgangskrav er der specifikke adgangskrav for de fleste videregående uddannelser. De specifikke adgangskrav er krav om specifikke gymnasiefag på et bestemt niveau. De specifikke adgangskrav varierer uddannelserne imellem og er opdelt i 17 områdespecifikke adgangskrav (*områdesbehörighet*) for de forskellige hovedområder. De områdespecifikke adgangskrav er fastsat af Universitets- og højskolerådet. Universitets- og højskolerådet fastsætter desuden, hvilke områdespecifikke adgangskrav der gælder for en række professionsrettede videregående uddannelser (fx læge, ingeniør, sygeplejerske m.fl.), mens de enkelte uddannelsesinstitutioner selv bestemmer, hvilke områdespecifikke adgangskrav der gælder for øvrige uddannelser.

De specifikke adgangskrav er opdelt i hhv. adgangsgivende kurser (*behörighetskurser*), der er påkrævede for at kunne blive optaget, og meritkurser, der er meriterende, dvs. giver meritpoint og derved forbedrer chancen for optagelse.

2.1.3 Supplering

Ansøgere kan supplere deres gymnasiale uddannelse med ekstra fag. Karaktererne fra de supplerende fag tæller med i det samlede karaktergennemsnit. Det er ligeledes muligt for ansøgere at forbedre karakteren for et fag, der allerede indgår i den gymnasiale eksamen, gennem et suppleringskursus. En del af optaget er reserveret til ansøgere uden supplering.

2.1.4 Vurdering af ansøgere

Ansøgere, der opfylder de generelle og evt. specifikke adgangskrav, kan optages på en videregående uddannelse. I de tilfælde, hvor der er flere ansøgere, end der er studiepladser, opdeles ansøgerne i tre kvoter: en karakterkvote, en højskoleprøvekvote og en alternativ kvote. Pladserne fordeles, så mindst en tredjedel af pladserne går til karakterkvoten, mindst en tredjedel til højskolekvoten og højst en tredjedel til den alternative kvote. Normalt optages der lidt over 30 pct. af ansøgerne fra højskoleprøvekvoten, mens flertallet af ansøgere optages fra karakterkvoten. Ansøgere kan blive vurderet i flere kvoter på samme tid, såfremt de opfylder kravene for de forskellige kvoter.

De tre kvoter:

- 1 **Karakterkvoten** (*betygsurval*). I denne kvote vurderes ansøgeren på baggrund af karaktergennemsnittet fra den adgangsgivende gymnasiale eksamen.
- 2 **Højskoleprøvekvoten** (*provurval*). I denne kvote vurderes ansøgere på baggrund af deres resultat fra højskoleprøven. Har flere ansøgere samme resultat, trækkes der lod mellem de pågældende ansøgere.
- 3 **Alternativ kvote** (*alternativt urval*). De enkelte uddannelsesinstitutioner har mulighed for at fastsætte alternative optagekriterier som fx optagelsessamtaler eller -prøver. Den alternative kvote er frivillig og benyttes kun i mindre omfang af uddannelsesinstitutionerne.

Karakterkvoten opdeles yderligere i tre grupper:

- 1 Gruppe 1, direktegruppen (*direktgruppen*): ansøgere med en gymnasial eksamen uden supplerings.
- 2 Gruppe 2, suppleringsgruppen (*kompletteringsgrupp*): ansøgere med en gymnasial eksamen, der har suppleret sin eksamen med fx komvux-kurser for at opfylde de generelle og/eller specifikke adgangskrav.
- 3 Folkehøjskolegruppen (*folkhögskolegruppen*): ansøgere med bevis fra folkehøjskolen.

I karakterkvoten omregnes karaktergennemsnittet fra den adgangsgivende gymnasiale uddannelse til et bestemt antal karakterpoint (*meritvärde*), der maksimalt kan være 20 point. Derudover kan ansøgere få op til 2,5 meritpoint på baggrund af meriterende kurser. Dermed kan ansøgere højst opnå 22,5 karakterpoint.

2.1.5 Fordeling af pladserne

Fordelingen mellem de tre grupper i karakterkvoten foregår i tre trin.

- 1 I det første trin er gruppe 1 og 2 slået sammen til en samlet gruppe, og pladserne fordeles i forhold til antallet af kvalificerede ansøgere i denne samlede gruppe og i folkehøjskolegruppen.
- 2 I andet trin fordeles pladserne mellem gruppe 1 og 2 i forhold til antallet af kvalificerede ansøgere i de to grupper.
- 3 I tredje trin flyttes en tredjedel af pladserne fra gruppe 2 over til gruppe 1. Herefter vurderes ansøgere i hver gruppe ud fra deres karakterpoint.

2.1.6 Højskoleprøven

Højskoleprøven (*Högskoleprovet*) er en egnethedsprøve, der tester prøvetagerens forudsætninger for at gennemføre en videregående uddannelse. Alle kan tage prøven mod et gebyr på 350 svenske kroner. Prøven afholdes to gange årligt, og det er muligt at tage prøven flere gange. Resultatet er gyldigt i fem år, og det bedste resultat gælder.

Højskoleprøven giver adgang til højskoleprøvekvoten, hvor mindst en tredjedel af optaget til alle uddannelser kommer fra. Det er muligt at blive vurderet i både højskoleprøvekvoten og karakterkvoten på samme tid, og højskoleprøven kan dermed øge den enkelte ansøgers chance for at blive optaget.

Højskoleprøven erstatter ikke de generelle og specifikke adgangskrav, men er et supplement til eksamensbeviset fra den adgangsgivende eksamen. Enkelte uddannelser med en høj karakterkvotient anvender resultatet fra højskoleprøven i tillæg til karakteren fra den adgangsgivende eksamen, hvis der er flere ansøgere med samme karakterpoint.

Prøven består af otte delprøver indenfor forskellige områder. Der er 160 opgaver, 80 opgaver, der tester prøvetagerens kvantitative/matematiske evner, og 80 opgaver, der tester prøvetagerens tekst- og ordforståelse, herunder forståelse af engelske tekster.

Universitets- og högskolerådet er ansvarligt for at udforme prøven. 21 universiteter og højskoler står for at afholde prøven, som finder sted på 120 forskellige lokaliteter fordelt over hele Sverige samt udvalgte uddannelsesinstitutioner i en række europæiske lande. Ved efterårsprøven i 2013 var der over 63.000 tilmeldte prøvedeltagere.

2.1.7 Ansøgningsprocedure

De fleste uddannelser har optag én gang om året, om efteråret. Enkelte uddannelser har optag både efterår og forår eller kun forår. Ansøgninger foregår elektronisk via portalen www.antagning.se eller pr. brev.

Det er muligt at ansøge om op til 20 uddannelser pr. optagelsesrunde. I ansøgningen angives uddannelserne i prioriteret rækkefølge. Hvis ansøgeren får tilbudt en plads i første optagelsesrunde, stryges ansøgningerne til uddannelser længere nede på ansøgerens prioriteringsliste. Hvis ansøgeren derimod får tilbudt en plads på ventelisten, kan ansøgeren stadig få tilbudt en plads på en uddannelse længere nede på ansøgerens prioriteringsliste. I det tilfælde skal ansøgeren vælge enten at tage imod pladsen på uddannelsen længere nede på prioriteringslisten eller beholde sin plads på ventelisten til den højere prioriterede uddannelse og vente på anden optagelsesrunde, hvor det endelige svar om optagelse bliver givet.

2.1.8 Tidslinje for efterårsoptaget:

- 17. marts: Ansøgningsportalen åbner for ansøgninger til efterårsoptag.
- 15. april: ansøgningsfrist for efterårsoptag.
- 19. juni: sidste suppleringsdag. Frem til denne dato kan man indsende eksamensbeviser eller andre dokumenter, som man ikke var i besiddelse af, da man indsendte sin ansøgning.
- 11. juli: første optagelsesrunde. Ansøgere får svar om optagelse eller optagelse på venteliste og skal aktivt acceptere en tilbudt studieplads eller en plads på venteliste.
- 31. juli: sidste svarfrist for ansøgere.
- 6. august: anden optagelsesrunde. Baseret på besvarelsene i første runde optages ansøgere, som har stået på venteliste siden første optagelsesrunde.

Hvis der efter anden optagelsesrunde er ledige pladser, administrerer de enkelte uddannelsessteder optagelse af ansøgere.

Læs mere

Universitets- og högskolerådet: www.uhr.se

Antagning.se: www.antagning.se

Studera.nu: www.studera.nu

Utbildningsdepartementet: <http://www.regeringen.se/sb/d/1454>

Universitetskanslersämbetet: www.uk-ambetet.se

3 Optag til videregående uddannelser i Norge

Norge har et centralt koordineret system til at varetage tilmeldingen til videregående uddannelser. Tilmeldingen foregår via www.samordnaopptak.no, der er en del af det norske Kunnskapsdepartement. Samordna opptak håndterer tilmeldingen til 43 norske universiteter og højskoler. Samordna opptak er en frivillig ordning, og de deltagende uddannelsesinstitutioner kan vælge at holde dele af optaget udenfor ordningen og i stedet selv administrere optaget. Det er fx almindeligt indenfor en række kunstneriske fag.

3.1 Adgang til videregående uddannelser

Optagelse på en videregående uddannelse i Norge forudsætter, at ansøgeren opfylder en række adgangskrav. Adgangskravene er opdelt i generelle adgangskrav (*generell studiekompetanse*) og specifikke adgangskrav (*spesielle opptakskrav*). De generelle adgangskrav er fælles for alle videregående uddannelser, mens enkelte uddannelser ligeledes har specifikke adgangskrav, der varierer uddannelserne imellem. Ansøgere, der ikke opfylder de generelle adgangskrav, kan søge optagelse på baggrund af en realkompetencevurdering. Enkelte uddannelser har desuden alternative veje til optag.

3.1.1 Generelle adgangskrav

Der findes flere veje til at opfylde de generelle adgangskrav:

- 1 **Eksamen fra 3-årig gymnasial uddannelse** (videregående skole). Uddannelsen skal være gennemført og bestået med eksamensbevis (*vitnemål*).
- 2 **Eksamen fra 3-årig erhvervsfaglig uddannelse med supplerings**. I tillæg til den erhvervsfaglige uddannelse skal ansøgere have bestået seks studiekompetencegivende fag (norsk, engelsk, samfundsfag, historie, matematik og naturfag).

- 3 **23/5-regel.** Ansøgere, der fylder 23 år eller mere i optagelsesåret, har gennemført og bestået de seks studiekompetencegivende fag og har mindst 5 års uddannelse eller erhvervs erfaring.
- 4 **Uddannelse fra Rudolf Steinerskolen.** Ansøgere fra Rudolf Steinerskolen har enten fået et eksamensbevis med karakterer, hvilket giver generel studiekompetence, eller uden karakterer, og i det sidste tilfælde skal det først vurderes, om ansøgeren har generel studiekompetence, hvorefter optagelse afhænger af en individuel vurdering.
- 5 **2-årig erhvervsuddannelse (fagskoleuddanning).** Uddannelsen skal være godkendt, og ansøgere skal have bestået det studiekompetencegivende fag i norsk.
- 6 **Videregående uddannelse.** Ansøgere, der har gennemført en videregående uddannelse i form af et årsstudium eller en bacheloruddannelse, kan opnå en individuel vurdering. Det er relevant for ansøgere, der tidligere er blevet optaget med dispensation, på realkompetence eller på en anden baggrund. Kvoten gælder ikke for ansøgere, der har afbrudt et tidligere studie før studieafslutning.
- 7 **Godkendt udenlandsk uddannelse.** Uddannelsen skal svare til generel studiekompetence i Norge, og ansøgeren skal dokumentere tilstrækkelige sprogkunderskaber i norsk og engelsk.

3.1.2 De specifikke adgangskrav

Udover de generelle adgangskrav er der specifikke adgangskrav for en række videregående uddannelser. Der kan fx være krav til specifikke gymnasiefag på et bestemt niveau, erhvervs erfaring eller bestået optagelsesprøve. De specifikke adgangskrav er fastsat af Kunnskapsdepartementet.

Til en række uddannelser skal ansøgere desuden fremlægge en straffe- eller børneattest. Det gælder bl.a. for uddannelser, hvor de studerende kommer i kontakt med mindreårige som led i klinisk undervisning eller praktikforløb (fx børnehavepædagog, læge, sygeplejerske, m.fl.). Til andre uddannelser skal ansøgere fremlægge en sundhedsattest. Det gælder dels for en række maritime uddannelser, dels for studerende på sundheds- og socialfaglige uddannelser samt på læreruddannelsen, der har opholdt sig i mindst 3 måneder inden for de sidste 3 år i et land udenfor Vesteuropa, USA, Canada, Australien, New Zealand eller Japan, og som skal være i Norge i mindst 3 måneder.

Ansøgere, der ikke opfylder adgangskravene, kan søge optagelse på baggrund af:

- 1 **Realkompetence (realkompetanse).** Ansøgere, der er fyldt 25 år i ansøgningsåret og har relevant erfaring inden for fagfeltet.

- 2 **Alternative optagemåder.** Enkelte studier, hovedsageligt ingeniøruddannelser, optager også på baggrund af alternative grundlag. Herunder 1-årige forkurser, suppleringskurser i sommersemesteret før og efter første studieår, erhvervsskoleuddannelse eller svendebrev.

3.1.3 Supplering

Ansøgere kan supplere deres gymnasiale uddannelse med ekstra fag. Karaktererne fra de supplerende fag tæller med i det samlede karaktergennemsnit. Det er ligeledes muligt for ansøgere at forbedre karakteren i et fag, der allerede indgår i den gymnasiale eksamen, gennem et suppleringskursus. En del af optaget er reserveret til ansøgere uden supplering.

3.1.4 Vurdering af ansøgere

Ansøgere, der opfylder de generelle og evt. specifikke adgangskrav, kan optages på en videregående uddannelse. I de tilfælde, hvor der er flere ansøgere, end der er studiepladser, opdeles ansøgerne almindeligvis i to kvoter, karakterkvote uden supplering og ordinær kvote. I nogle tilfælde suppleres optaget med en eller flere alternative kvoter.

Ansøgerne opdeles i følgende kvoter:

- 1 **Karakterkvote uden supplering.** I denne kvote indgår ansøgere, der fylder højst 21 år i ansøgningsåret, og som ansøger på baggrund af førstegangsvitnemål. Førstegangsvitnemål er eksamensbeviset fra den adgangsgivende gymnasiale uddannelse, uden at ansøgeren efterfølgende har opnået karakterforbedringer gennem supplerende kurser. Denne kvote er tiltænkt ansøgere, der ansøger direkte eller kort tid efter afslutning af den gymnasiale uddannelse. I denne kvote rangeres ansøgere på baggrund af deres skolepoint.
- 2 **Ordinær kvote.** Denne kvote inkluderer alle ansøgere, uanset om de indgår i en af de øvrige kvoter. I denne kvote rangeres ansøgere på baggrund af deres konkurrencepoint.
- 3 **Alternativ kvote.** Enkelte studier har en alternativ kvote, fx nordnorsk kvote, samisk kvote, kvote for ansøgere med forkurser, kvoter for ansøgere med arbejds erfaring eller kønskvoter.

Med få undtagelser tildeles 50 % af alle studiepladser ansøgere i karakterkvoten uden supplering, mens resten af pladserne tildeles ansøgere i den ordinære eller alternative kvote.

Optagelse sker på baggrund af en rangering af ansøgerne indenfor hver af kvoterne. Rangeringen af ansøgere indenfor kvoterne sker på baggrund af et pointsystem. Pointene er opdelt i:

karakterpoint + realfagspoint + sprogpunkt + kønspoint + point for optagelsesprøver = **skolepoint** + tillægspunkt + alderspoint = **konkurrencepoint**.

Karakterpointene udregnes ved at gange karaktergennemsnittet fra den adgangsgivende eksamen med 10. Udover karakterpoint kan ansøgere opnå ekstra point. Realfags- og sprogpoint gives for at have bestået bestemte gymnasiale fag og kan maksimalt give 4 ekstrapoint. Enkelte uddannelser, hvor enten mandlige eller kvindelige studerende er underrepræsenterede, giver 2 kønspoint. Nogle få uddannelser har optagelsesprøver, hvor resultatet enten bliver lagt til karakterpointene, eller hvor ansøgere kun konkurrerer på point fra optagelsesprøven. Tilsammen udgør karakterpoint, realfagspoint, sprogpoint og point for optagelsesprøve ansøgerens skolepoint.

I tillæg til skolepoint kan ansøgere opnå tillægspoint og alderspoint. Ansøgere kan få op til 2 tillægspoint for folkehøjskole, militærtjeneste, civiltjeneste eller videregående uddannelse. Fra det fyldte 20. år får ansøgeren 2 alderspoint for hvert år, dog højst 8 alderspoint. Ansøgere underlagt 23/5-reglen får alderspoint fra det år, de fylder 24 år. Skolepoint, tillægspoint og alderspoint udgør tilsammen konkurrencepoint.

Ansøgere med et adgangsgrundlag, der ikke kan omregnes til point, gennemgår en individuel vurdering. I den individuelle vurdering bliver der lagt vægt på de samme kriterier som ved beregning af konkurrencepointene. Den individuelle vurdering gælder for ansøgere, der opfylder adgangskravene på baggrund af: uddannelse fra Rudolf Steinerskolen uden talkarakterer, 2-årig erhvervsskoleuddannelse, udenlandsk uddannelse, der ikke kan omregnes til point, dispensation, realkompetence eller 23/5-reglen for ansøgere, der opfylder adgangskravene på baggrund af en ikke-norsk gymnasial uddannelse.

3.1.5 Ansøgningsprocedure

Optag til videregående uddannelser foregår én gang om året. Ansøgninger skal sendes elektronisk via portalen: www.samordnaoptak.no. Det er muligt at ansøge om op til 10 uddannelser pr. optagelsesrunde. I ansøgningen angives uddannelserne i prioriteret rækkefølge.

3.1.6 Tidslinje for efterårsoptaget:

- 1. februar: Ansøgning åbner.
- 1. marts: ansøgningsfrist for nogle ansøgere. Ansøgere til Politihøjskolen, luftfartsuddannelser på Universitetet i Tromsø, tidligt optag eller særskilt vurdering, ansøgere med udenlandsk videregående uddannelse (uden for Norden) og ansøgere med realkompetence.
- 20. marts: frist for indsendelse af dokumentation for ansøgere med frist d. 1. marts (som regel eksamensbevis og evt. kompetencebevis eller et udfyldt følgeskema, hvis man ikke har et elektronisk eksamensbevis).
- 15. april: ansøgningsfrist. Sidste frist for at ansøge eller tilføje flere studieønsker.
- 10. maj: frist for indsendelse af dokumentation for ansøgere med frist d. 15. april.
- 1. juli: sidste frist for at omprioritere studieønsker og for at eftersende dokumentation.

- 20. juli: Ansøgere får svar på optagelse. Ansøgere får kun tilbudt én studieplads. Hvis den tilbudte plads ikke er sat som 1. prioritet, får ansøgere også tilbudt plads på venteliste til de studiepladser, ansøgeren har prioriteret højere. Ansøgeren kan takke ja til begge tilbud og får svar på ventelistepladser i suppleringsoptagelsen. Både nye ansøgere og de, som har søgt tidligere, kan også søge ledige studiepladser fra denne dato.
- 26. juli: svarfrist for ansøgere. Tilbud om studieplads eller plads på venteliste skal accepteres, ellers mister ansøgeren pladsen.
- 29. juli: suppleringsoptagelse. Her optages ansøgere, som har stået på venteliste og er blevet studiekvalificeret eller har fået ændret deres pointsum siden hovedoptagelsen. Hvis ansøgere her får et nyt tilbud om studieplads, mister de automatisk den tidligere tildelte studieplads. Der er kort svarfrist, og ansøgere skal takke ja eller nej til alle studiepladser eller pladser på venteliste, de får tilbudt.
- 5. august og frem til studiestart: ledige pladser. I perioden efter d. 5. august kan de enkelte uddannelsessteder tilbyde ledige studiepladser til ansøgere på venteliste, og ansøgerne kan vælge mellem gamle og nye tilbud om studiepladser.

Læs mere

Samordna opptak: www.samordnaopptak.no

Kunnskapsdepartementet: www.regjeringen.no/nb/dep/kd.html

Utdanning.no: www.utdanning.no

4 Oversigt over optagesystemerne i Sverige, Norge og Danmark

	Sverige	Norge	Danmark
Ansøgningsportal	Antagning.se	Samordnaoptak.no	Optagelse.dk
Adgangs-krav	<p>Generelle adgangskrav: Studieforberedende eksamen på gymnasialt niveau fra gymnasiet eller komvux Erhvervsfaglig eksamen på gymnasialt niveau fra gymnasiet eller komvux Bevis fra folkehøjskole Udenlandsk eksamen Realkompetence</p> <p>Specifikke adgangskrav: Specifikke gymnasiefag på et bestemt niveau</p>	<p>Generelle adgangskrav: 3-årig gymnasial uddannelse Erhvervsfag med supplerende 23/5-regelen Uddannelse fra Rudolf Steiner-skolen 2-årig fagskoleuddannelse med visse forudsætninger Ét års videregående uddannelse Godkendt udenlandsk uddannelse Realkompetence Alternative optagelser</p> <p>Specifikke adgangskrav: Specifikke gymnasiefag på et bestemt niveau Erhvervs erfaring bestået optagelsesprøve</p>	<p>Generelle adgangskrav: Gymnasial eksamen, Tilsvarende udenlandsk eksamen.</p> <p>Specifikke adgangskrav Specifikke gymnasiefag på et bestemt niveau Specifikke gymnasiefag på et bestemt niveau med en bestemt minimumskarakter</p> <p><i>For enkelte uddannelser opnås adgang via:</i> Bestået adgangsprøve Relevant erhvervsuddannelse</p>

	Sverige	Norge	Danmark
Optagelseskvoter	<p>Tre kvoter: Karakterkvote Højskoleprøvekvote Alternativ kvote</p> <p>Mindst 1/3 af pladserne tildeles ansøgere i karakterkvoten, mindst 1/3 af pladserne tildeles ansøgere i højskoleprøvekvoten, og højst 1/3 af pladserne tildeles ansøgere i den alternative kvote.</p> <p>Højskoleprøven (Høgskoleprøvet) er en egnethedsprøve, der tester prøvetagerens forudsætninger for at gennemføre en videregående uddannelse. Alle kan tage prøven.</p>	<p>Tre kvoter: Karakterkvote uden suppleringskvote Ordinær kvote Alternative kvoter</p> <p>50 % af alle studiepladser gives gennem karakterkvote uden suppleringskvote, mens uddannelsesstedet bestemmer fordelingen mellem de andre kvoter.</p>	<p>Tre kvoter: Kvotekategori 1 Kvotekategori 2 Kvotekategori 3</p> <p>Styrelsen for Videregående Uddannelser fastsætter hvert år kvoternes størrelse efter indstilling fra uddannelsesinstitutionerne. På de fleste uddannelser gælder, at hovedparten af ansøgerne bliver optaget gennem kvote 1.</p>
Suppleringskvoter af gymnasial uddannelse	<p>Ansøgere kan supplere deres gymnasiale uddannelse med ekstra fag. Karaktererne fra de supplerende fag tæller med i det samlede karaktergennemsnit. Det er ligeledes muligt for ansøgere at forbedre karakteren for et fag, der allerede indgår i den gymnasiale eksamen, gennem et suppleringskursus.</p>	<p>Ansøgere kan supplere deres gymnasiale uddannelse med ekstra fag. Karaktererne fra de supplerende fag tæller med i det samlede karaktergennemsnit. Det er ligeledes muligt for ansøgere at forbedre karakteren for et fag, der allerede indgår i den gymnasiale eksamen, gennem et suppleringskursus.</p>	<p>Ansøgere kan supplere deres gymnasiale uddannelse med ekstra fag. Karaktererne fra de supplerende fag tæller <i>ikke</i> med i det samlede karaktergennemsnit.</p>
Antal ansøgere (efterårsoptaget 2013)	<p>Ansøgere: 134.000 Optaget: 59.000</p>	<p>Ansøgere: 99.000 Optaget: 87.000</p>	<p>Ansøgere: 88.537 Optaget: 63.826</p>

**DANMARKS
EVALUERINGSINSTITUT**

Østbanegade 55, 3.
2100 København Ø

T 3555 0101
E eva@eva.dk
H www.eva.dk

Danmarks Evalueringsinstitut udforsker og udvikler kvaliteten af dagtilbud for børn, skoler og uddannelser. Vi leverer viden, der bruges på alle niveauer – fra institutioner og skoler til kommuner og ministerier.

Læs mere om EVA på vores hjemmeside, www.eva.dk.
Her kan du også downloade alle EVA's udgivelser
– trykte eksemplarer kan bestilles via en boghandler.

ISBN: 978-87-7958-812-7

